

1. Kwalificatieprofiel voor de leider opvanglocatie

In het project GROOTER worden onder andere opleidingskaders ontwikkeld voor drie functiegerichte opleidingen voor Bevolkingszorg. Een functie waarbij een functiegerichte opleiding wordt aanbevolen is 'leider opvanglocatie'. Aan de basis van een opleidingskader ligt een kwalificatieprofiel van de betreffende functie. Dit hoofdstuk beschrijft het kwalificatieprofiel voor de leider opvanglocatie.

1.1. Positionering/context van de functie

De leider opvanglocatie maakt deel uit van het team Opvang en is verantwoordelijk voor de totale gang van zaken op de opvanglocatie. De leider opvanglocatie:

- ontvangt leiding van en legt verantwoording af aan de teamleider Opvang;
- geeft direct of indirect leiding aan allen die werkzaam zijn op de opvanglocatie;
- is voorzitter van het afstemmingoverleg op de opvanglocatie; aan dit overleg nemen vertegenwoordigers van alle op de opvanglocatie aanwezige disciplines deel;
- is voor de teamleider Opvang, de medewerkers en andere disciplines op de opvanglocatie het aanspreekpunt;
- stemt de werkzaamheden af met de teamleider Opvang.

1.2. Profielkenmerken

Kerntaken

De leider opvanglocatie heeft de volgende kerntaken:

1. Inrichten van de opvanglocatie bij de start van de opvang.
2. Leiden van het afstemmingoverleg op de opvanglocatie.
3. Direct of indirect leiding geven aan allen die op de opvanglocatie werkzaam zijn (*loopt door alle procesfasen heen*).
4. Adviseren, informeren en rapporteren (*loopt door alle procesfasen heen*).
5. Afronden van het proces.

Uitwerking kerntaken

Kerntaak 1. Inrichten van de opvanglocatie bij de start van de opvang

Werkzaamheden

De leider opvanglocatie:

- Bepaalt in overleg met de teamleider Opvang de opvanglocatie en richt de organisatie van de opvanglocatie in.
- Wijst de taken op de opvanglocatie toe.
- Bepaalt de fysieke inrichting van de opvanglocatie.
- Regelt (aanvullende) faciliteiten voor de opvanglocatie via de back office, waar nodig met aanvraag van extra mensen en middelen.
- Laat een logboek/verslaglegging bijhouden in het eigen team.

Kerntaak 2. Leiden van het afstemmingsoverleg op de opvanglocatie

Werkzaamheden

De leider opvanglocatie:

- Leidt het periodieke afstemmingsoverleg met groepsleiders en vertegenwoordigers van andere disciplines; doel is afstemming en coördinatie tussen de diverse processen, bijvoorbeeld:
 - stemt af met het proces Verplaatsen mens en dier (vervoer voor getroffen en naar opvanglocatie en bij vertrek);
 - stemt af met en bepaalt ruimtelijke indeling en routing (bijvoorbeeld ruimte voor psychosociale en geestelijke hulp, ruimte voor EHBO/medische hulp);
 - stemt huisregels af met de andere procesvertegenwoordigers;
 - stemt interne communicatie af, zodat alle hulpverleners goed geïnformeerd zijn en blijven (o.a. ontwikkelingen in totaalbeeld);
 - stemt informatie af naar opgevangen doelgroep (eenduidige en liefst geïntegreerde informatie), zowel over de situatie op de opvanglocatie als de ontwikkelingen rond het incident (o.a. op basis van het totaalbeeld);
 - stemt afscherming/bewaking af;
 - stuurt op het faciliteren en waar nodig stimuleren van zelfredzaamheid en zelfwerkzaamheid van getroffen en op de opvanglocatie.

Kerntaak 3. Direct of indirect leiding geven aan allen die op de opvanglocatie werkzaam zijn (loopt door alle procesfasen heen)

Werkzaamheden

De leider opvanglocatie:

- Vertaalt het inzetplan in concrete acties en taken op de opvanglocatie.
- Geeft opdrachten tot het uitvoeren van de opvang, o.a.:
 - stelt groep(en) samen en verdeelt taken, incl. afspraken met externe partijen;
 - wijst zo nodig groepsleiders aan;
 - wijst waarnemer/observator aan;
 - bepaalt werkplekken/ruimtes voor medewerkers en getroffen en;
 - bepaalt huisregels.
- Draagt zorg voor het hanteren van relevante regels, plannen en procedures door het team.
- Bewaakt de veiligheid en het welzijn van allen die op de opvanglocatie werkzaam zijn en de opgevangen doelgroep.
- Bewaakt de voortgang van het proces Opvang op de opvanglocatie (checkt hiertoe ook de fysieke inrichting van de opvanglocatie en toetst aan eerste zorgbehoefte); stuurt zo nodig bij.
- Ziet erop toe dat het team gedurende het incident over de benodigde mensen en middelen kan beschikken; draagt zo nodig zorg voor het aanvragen van extra mensen en middelen en/of draagt zorg voor tijdige aflossing van de ingezette medewerkers via de back office.

Kerntaak 4. Adviseren, informeren en rapporteren (loopt door alle procesfasen heen)

Werkzaamheden

De leider opvanglocatie:

- Informeert/adviseert de teamleider Opvang over de voortgang, productie en eventuele afwijkingen in de procesuitvoering ten opzichte van het inzetplan (o.g.v. informatie/advies groepsleider(s)).
- Zorgt dat iedereen (allen die op de opvanglocatie werkzaam zijn en de opgevangen doelgroep) op de hoogte is van ontwikkelingen in totaalbeeld, voortgang, prioriteiten en effectiviteit.
- Fungeert als aanspreekpunt voor de teamleider Opvang, de medewerkers en andere disciplines op de opvanglocatie.
- Laat activiteiten, besluiten en ingekomen/uitgaande berichten bijhouden in logboek.

Kerntaak 5. Afronden van het proces

Werkzaamheden

De leider opvanglocatie:

- Geeft signaal 'Einde opvang'.

- Geeft leiding aan de beëindiging van de activiteiten op de opvanglocatie en laat de opvanglocatie sluiten.
- Levert bijdrage aan de inhoudelijke overdracht (aan HTo Publieke zorg) t.b.v. de nafase, onder andere door het inventariseren van lopende activiteiten, mede in relatie tot het totaalbeeld.
- Debrieft de deelnemers aan het afstemmingsoverleg.
- Evalueert de totale gang van zaken op de opvanglocatie.
- Draagt zo nodig op verzoek van de teamleider Opvang bij aan de begeleiding en nazorg van de ingezette gemeentelijke medewerkers.

Leider opvanglocatie
Profiel kwaliteiten en kerntaken

Relatie kwaliteiten – kerntaken

Voor de leider opvanglocatie worden de volgende kwaliteiten van belang geacht om succesvol in de genoemde taken te kunnen functioneren (zie bijlage 3 voor een toelichting op de kwaliteiten met de mogelijke beoordelingscriteria):

Kwal.→ Kerntaken ↓	Acc	Ana	Besl	Comm	Coörd	Daad	Ger. op sam	Met leid	Met pol.bst inz	Onaf	Overt	Refl	Str. best
1. Inrichten opvanglocatie bij start opvang	X	X	X	X	X	X		X		X			X
2. Leiden afstemmings-overleg op opvanglocatie	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
3. Direct of indirect leiding geven			X	X	X	X	X	X		X	X	X	X
4. Adviseren, informeren, rapporteren	X	X		X			X			X	X	X	
5. Afronden proces	X	X		X	X					X	X	X	

De met blauw aangegeven kwaliteiten worden het meest relevant voor deze functie geacht. Dit betreft niet per definitie kwaliteiten die bij alle kerntaken een rol spelen. Het betreft de kwaliteiten die het meest typerend zijn voor deze functie en/of cruciaal zijn bij het uitvoeren van (een deel van) de kerntaken.

Meest relevante kwaliteiten (zonder prioriteitsvolgorde):

- Besluitvaardig
- Communicatief
- Coördinerend
- Gericht op samenwerking
- Stressbestendig

Besluitvaardig

Tijdig kiezen op basis van een analyse met oog voor de mogelijke consequenties. De leider opvanglocatie:

Beoordelingscriterium	Kerntaak				
	1	2	3	4	5
Leidt het besluitvormingsproces (BOB)		X			
Maakt afweging van belangen	X	X	X		
Formuleert een helder besluit	X	X	X		
Beslist wat te doen, in welke volgorde	X	X	X		

Communicatief

Ideeën, meningen en informatie aan anderen overdragen in duidelijke taal, non-verbale communicatie en/of op schrift. Tactvol en effectief reageren op behoeften en gevoelens van anderen, taal en terminologie aanpassen aan verschillende niveaus. De leider opvanglocatie:

Beoordelingscriterium	Kerntaak				
	1	2	3	4	5
Deelt relevante informatie	X	X	X	X	X
Besteedt aandacht aan verbale en non-verbale signalen		X	X		X
Luistert, vat samen en vraagt door	X	X	X	X	X
Geeft aandacht en ruimte		X	X		X
Formuleert kort, bondig en to-the-point	X	X	X	X	X
Controleert of de boodschap is overgekomen als bedoeld	X	X	X	X	X
Koppelt besluiten terug	X	X	X	X	

Coördinerend

Vanuit een vastgesteld doel bepalen welke taken/activiteiten moeten worden georganiseerd en gepland en daarnaar handelen. Bepalen van prioriteiten. De leider opvanglocatie:

Beoordelingscriterium	Kerntaak				
	1	2	3	4	5
Bepaalt prioriteiten	X	X	X		
Verdeelt mensen, tijd en middelen	X	X	X		
Behoudt overzicht over lopende acties	X	X	X		X
Delegeert taken en controleert de voortgang	X	X	X		X
Stemt acties af met andere teams	X	X	X		X
Bewaakt de overdracht		X	X		X

Gericht op samenwerken

Actief inzetten voor een gezamenlijk resultaat en een gemeenschappelijk belang. De leider opvanglocatie:

Beoordelingscriterium	Kerntaak				
	1	2	3	4	5
Benut de kennis en ervaring van alle disciplines die aanwezig zijn		X	X	X	
Werkt actief vanuit verschillende belangen aan het behalen van het gemeenschappelijke doel		X	X	X	
Spreekt onderlinge rolverdeling af		X	X		
Vraagt en biedt onafhankelijk advies/hulp		X	X	X	
Beschikt over inlevingsvermogen in partners		X	X	X	
Vertrouwt op de professionaliteit van anderen en laat verantwoordelijkheden liggen waar zij horen		X	X	X	
Betrekt/ondersteunt de leden van het afstemmingsoverleg bij (de voorbereiding van) besluiten en acties		X			
Wisselt van invloedstijl richting anderen, met het oog op de te realiseren doelen		X	X	X	

Stressbestendig

Kalm en zelfverzekerd reageren in lastige situaties. Goede prestaties blijven leveren onder druk, bij tegenslag of tegenstand. Om kunnen gaan met weerstanden. De leider opvanglocatie:

Beoordelingscriterium	Kerntaak				
	1	2	3	4	5
Handelt in lastige situaties rustig en relativerend, ondanks onzekerheid en moeilijke omstandigheden	X	X	X		
Houdt rekening met eigen fysieke en mentale grenzen	X	X	X		

Vermindert druk door overzicht te creëren	X	X	X		
Blijft onder druk/tegenslag/tegenstand geconcentreerd en goede prestaties leveren	X	X	X		
Geeft bij (tijds)druk voorrang aan de juiste zaken	X	X	X		
Laat zich niet meeslepen door emotie	X	X	X		

Keuzes en dilemma's

Leider opvanglocatie	Kerntaak				
	1	2	3	4	5
Keuzes					
Maakt een keuze m.b.t. de taken:					
- Maakt (samen met de teamleider Opvang) een keuze in de taakafbakening tussen back office Opvang en opvanglocatie.	X	X	X	X	X
- Maakt een keuze in taakverdeling op de opvanglocatie.	X	X	X		
- Beslist op basis van de informatie welke actie ondernomen moet worden.	X	X	X	X	X
Maakt een keuze m.b.t. inzet van materieel en mensen:					
- Maakt een keuze in de inrichting van de opvanglocatie.	X				
- Maakt een keuze in de samenstelling en bezettingsgraad van het opvangteam: zo goed mogelijk afstemmen op het incident en de getroffen.	X	X			
- Maakt een keuze t.a.v. in te zetten andere processen en partijen.	X	X	X	X	
Bepaalt bij grote aantallen getroffen personen welke prioriteiten worden gesteld (onderdak, kleding, voedsel, eenvoudige medische hulp, troost, et cetera).	X	X	X	X	
Maakt een keuze m.b.t. het wel/niet/hoe (welke) informatie inwinnen/delen:					
- Maakt een keuze m.b.t. de informatie-uitwisseling tussen back office Opvang en opvanglocatie.	X	X	X	X	X
- Maakt een keuze van momenten waarop belangrijke beslissingen genomen moeten worden en de aard van de daarvoor benodigde informatie.	X	X	X	X	X
- Bepaalt waar de informatie voor het uitvoeren van de taken vandaan gehaald moet worden.	X	X	X	X	
- Bepaalt welke informatie gedeeld kan worden met de getroffen op de opvanglocatie.		X	X		
- Bepaalt wat van belang is bij het loggen van gegevens.	X	X	X	X	X
Gaat op een bepaalde manier om met emoties, bijvoorbeeld eigen emoties of wrijving bij aanwezig.		X	X	X	X
Neemt tijdig initiatief voor het al dan niet inrichten van nachtopvang.	X	X		X	
Dilemma's					
Moet er snel een beslissing worden genomen zonder volledig geïnformeerd te zijn (met kans op fouten), of moet dit weloverwogen gebeuren op grond van veel informatie?	X	X	X		
Moet er wel of niet worden ingegaan op onjuiste informatie/geruchten?		X	X	X	
Kan geconfronteerd worden met tegengestelde belangen:					
- Concrete belangen van getroffen op de opvanglocatie versus meer abstracte belangen van bijvoorbeeld infor-		X		X	

matievoorziening en voorbereiding van onderzoeken.					
- Strakke aansturing van de opvangorganisatie versus meer vrijheid van handelen voor het team (afhankelijk van o.a. kennis en ervaring).	X	X	X		
Kan geconfronteerd worden met een dilemma van HTo / teamleider Opvang: wens tot afschalen versus noodzaak tot openstaande acties / nazorg: uitgangspunt van zo snel mogelijk terugkeer naar de normale situatie versus voortzetten van 'veilige' opvang op locatie (en mogelijk conflict met getroffen).)				X	X

NB. Bovenstaande opsommingen omvatten een selectie van de meest voorkomende keuzes en dilemma's, maar zijn niet uitputtend.

Vakbekwaamheid

De vakbekwaamheid wordt geborgd door middel van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. Onderstaand wordt bij 'vakbekwaam' aangegeven, wat het wenselijke basisniveau is voor de inzetbaarheid in de functie. In het kader van 'vakbekwaam worden' kan die vakbekwaamheid worden opgedaan; in het kader van 'vakbekwaam blijven' kan die vakbekwaamheid worden onderhouden. De producten van de projecten GROOT en GROOTER schetsen kaders voor het opdoen en onderhouden van de vakbekwaamheid; de invulling ervan is een regionale verantwoordelijkheid.

Vakbekwaam

Het wenselijke basisniveau voor de inzetbaarheid in de functie van leider opvanglocatie is als volgt:

Algemene kennis en vaardigheden:

- HBO werk- en denkniveau
- Kunnen werken in een complexe en hectische omgeving, waarin meerdere disciplines actief zijn

Functionele kennis en vaardigheden:

- Kennis van en inzicht in de multidisciplinaire (regionale) crisisorganisatie
- Kennis van en inzicht in de taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden van de op de opvanglocatie werkzame disciplines en de onderlinge relaties
- Beschikken over de in het profiel aangegeven competenties. Hierbij worden competenties aangeduid als: de genoemde kerntaken kunnen uitvoeren met de daarvoor benodigde kwaliteiten en uitgaande van de aangegeven context, mede aan de hand van de voor de functie specifieke keuzes en dilemma's
- Affiniteit met zorg en welzijn van mens en dier
- Kunnen improviseren
- Ervaring met leidinggeven en vergadertechnieken
- Ervaring met het werken onder crisisonstandigheden

Vakbekwaam worden

De leider opvanglocatie kan in een traject van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen werken aan de ontwikkeling van bovenvermeld wenselijk basisniveau (voor inzetbaarheid in de functie). Vanuit GROOT/GROOTER worden daartoe de volgende opleidingen aanbevolen:

- Basisopleiding Bevolkingszorg, doelgroep leidinggevenden/sleutelfunctionarissen
- Procesopleiding Opvang
- Functiegerichte opleiding Leider opvanglocatie
- Evt. verdiepende/themagerichte opleiding(en)

Daarnaast kan het wenselijke basisniveau (mede) ontwikkeld worden vanuit andere relevante trajecten van opleiden, examineren, bijscholen, trainen en oefenen. Ook EVC's (eerder verworven competenties) kunnen bijdragen aan het wenselijke basisniveau.

Vakbekwaam blijven

De leider opvanglocatie blijft vanuit zijn reguliere functie en op basis van bijscholing, training en oefening bovenstaande kennis en vaardigheden en de in dit profiel aangegeven competenties bezitten.

De leider opvanglocatie voldoet daarbij minimaal aan de verplichtingen die in het kader van de Wet veiligheidsregio's en het regionaal vastgestelde opleidings-, trainings- en oefenbeleid worden gesteld.

Vakbekwaam blijven is zowel een werknemers- als werkgeversverantwoordelijkheid.